
Till Ålands lagting

Remiss 2 juli 2021

Anpassad kommunal avfallshantering

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår att vissa paragrafer i kommande ändring av rikets avfallslag som gäller som blankettlag enligt landskapslagen om tillämpning av rikets avfallslag inte ska tillämpas på Åland. Kommunerna ska fortsättningsvis få besluta att fastighetsinnehavarna får besluta om transport av allt kommunalt avfall. Dessutom föreslås att landskapsregeringen i landskapsförordning ska få besluta närmare om när kommunerna utanför tätorter får besluta i vilka fall fastighetsnära hämtning inte behöver ordnas.

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering	3
1. Bakgrund	3
1.1 Avfallsblankettlagen	3
1.2 De fyra ändringsdirektiven om avfall	3
1.3 Propositionen om ändring av avfallslagen	3
1.4 Kommunal avfallstransport	3
2. Överväganden och förslag	3
3. Lagstiftningsbehörighet	4
4. Förslagets konsekvenser	4
5. Ärendets beredning	4
Detaljmotivering	4
Landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning av rikets avfallslag	4
Lagtext	6
L A N D S K A P S L A G om ändring av landskapslagen om tillämpning av rikets avfallslag	6
Utkast till förordning	8
L A N D S K A P S F Ö R O R D N I N G om ändring av landskapsförordningen om avfall	8
Parallelltexter	9

Allmän motivering

1. Bakgrund

1.1 Avfallsblankettlagen

Avfallsområdet är till stora delar omgärdat av EU-bestämmelser. Det var en viktig orsak till att landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag, nedan *avfallsblankettlagen*, antogs under 2018 och trädde i kraft 1 januari 2019. Särskilt viktigt var det att anpassa producentansvarsbestämmelserna till rikslagstiftningen för att underlätta gemensamma och mera kostnadseffektiva lösningar med riket. Det behövdes även moderniseringar och förtydliganden om den kommunala avfallshanteringen. Delar av avfallsblankettlagens bestämmelser följs inte ännu fullt ut idag.

1.2 De fyra ändringsdirektiven om avfall

Fyra ändringsdirektiv om avfall skulle ha varit genomförda förra sommaren. De är

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/849 om ändring av direktiven 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatörer och förbrukade batterier och ackumulatörer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning,
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/850 om ändring av direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall,
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall och
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/852 om ändring av direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall.

De mest omfattande ändringarna finns i direktivet om ändring av avfallsdirektivet. Där finns bl.a. nya mål för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning från nuvarande 50 procent år 2020 stegvis så att målsättningen är 55 procent 2025, 60 procent 2030 och 65 procent 2035.

1.3 Propositionen om ändring av avfallslagen

En omfattande proposition med ändringar av rikets avfallslag, RP 40/2021, har lämnats till riksdagen 8 april i år. En del av de föreslagna ändringarna är nödvändiga för att genomföra de fyra ändringsdirektiven om avfall och förordningen om långlivade organiska föreningar. Andra ändringar följer av nationella behov. Ändringarna gällande EU-bestämmelserna behöver genomföras även på Åland. Finland inklusive Åland är försenad med genomförandet av EU-bestämmelserna.

1.4 Kommunal avfallstransport

Huvudregeln enligt gällande avfallsblankettlag är att kommunerna ska ordna fastighetsvis avfallstransport för fastighetsinnehavarna. Det finns undantagsmöjligheter för områden där kommunikationerna är besvärliga, avfallsinnehavarna är få eller mängden avfall som behöver transporteras är liten. I propositionen föreslås ytterligare krav på separering av olika avfall. Separat insamling ska i princip ordnas för bioavfall och för glas-, metall-, fiber- och plastavfall. Mera detaljerade krav på separat insamling som riktas till olika aktörer per fastighet eller område planeras utfärdas genom förordning.

2. Överväganden och förslag

De ändringar i rikets avfallslag som genomför de nya EU-bestämmelserna är viktiga även för Åland. Däremot finns det behov av att göra undantag från

en del av rikets avfallslags bestämmelser om kommunernas skyldigheter gällande avfallstransporterna. Landskapsregeringen föreslår att en kommun ska kunna besluta att fastighetsvis avfallshämning inte ordnas i en del av en kommun eller hela kommunen. Dessutom föreslås att kommunerna fortsättningsvis ska få besluta att fastighetsinnehavaren avtalar om avfallstransporten med en avfallstransportör för både blandat avfall och separerat avfall. Kravet på kommunerna att besluta om avfallsplaner föreslås tas bort och istället ställs krav på att kommunala avfallshanteringsföreskrifter utfärdas. Kraven på de båda dokumenten är delvis de samma.

3. Lagstiftningsbehörighet

Lagförslaget berör landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, natur- och miljövård, näringsverksamhet, beläggande med straff och storleken av straff samt vite och andra tvångsmedel. Nämnade rättsområden hänförs enligt 18 § 1, 4, 10, 22, 25 och 26 punkterna i självstyrelselagen till landskapets lagstiftningsbehörighet.

4. Förslagets konsekvenser

De största konsekvenserna följer av att rikets avfallslag ändras. Ändringen i avfallsblankettlagen bedöms medföra vissa lättnader för kommunerna då förslaget delvis är en anpassning till de avfallshanteringssystem som förekommer i vissa kommuner som inte fullt ut följer gällande bestämmelser. Eftersom kommunerna har ett stort utrymme att utforma avfallshanteringssystemet bedöms de direkta konsekvenserna av lagförslaget inte vara så stora för fastighetsinnehavare och företag. De direkta konsekvenserna är beroende av kommunernas beslut.

5. Ärendets beredning

Ärendet har beretts som ett tjänstemannauppdrag vid lagberedningen i samarbete med .... Ärendet har skickats på remiss till ...

Detaljmotivering

Landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning av rikets avfallslag

3b § *Avvikelse för avfallstransport*. Landskapsregeringen föreslår i 1 mom. att kommunen kan besluta att fastighetsvis avfallstransport enligt 35 § i rikets avfallslag inte ordnas i en del av eller hela kommunen utanför en tätort om kommunen har utrett att målen för återanvändning och återvinning uppfylls genom ett annat system. I så fall ska kommunen lämna en redogörelse till landskapsregeringen om hur återanvändnings- och återvinningsprocenten bedöms utvecklas i kommunen för att nå målen. Kravet på fastighetsvis avfallstransport föreslås därför fortsatt gälla för tätorter. I likhet med räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland föreslås att med tätort ska avses ett område som angetts med vägmärket för tätort.

I 2 mom. föreslår landskapsregeringen att kommunen fortsättningsvis ska få besluta att fastighetsvis avfallstransport ordnas i kommunen eller en del av kommunen så att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör även för annat än brännbart avfall. Det är en avvikelse från 37 § i rikets avfallslag.

Landskapsregering föreslås i 3 mom. att i landskapsförordning få ange vad kommunens redogörelse enligt 1 mom. ska innehålla. Redogörelsen skulle kunna innehålla en beskrivning av sorteringen i kommunen och vilka

mängder som samlats in i kommunen. Särskilt intressant är uppgifterna om mängden blandat avfall. För de hushåll som har egen komposteringen av biologiskt hushållsavfall behöver en uppskattning göras av hur stora sådana mängder är. Avsikten är att kommunerna i så stor utsträckning som möjligt ska kunna använda sådana uppgifter som annars tagits fram för avfallshanteringen och utvecklingen av den i kommunen. Avsikten är att använda en liknande beskrivning av tätort som används i räddningslagstiftningen.

5 § Kommunala avfallshanteringsföreskrifter. Landskapsregeringen föreslår att 5 § ändras så att det inte längre ska finnas krav på att kommunerna beslutar om kommunala avfallsplaner. Däremot föreslås ett krav på att kommunerna ska utfärda kommunala avfallshanteringsföreskrifter enligt 91 § rikets avfallslag. Enligt 91 § rikets avfallslag får kommunerna utfärda sådana. Landskapsregeringen anser att det är viktigt att kommunerna har ett dokument där organiserandet av avfallshanteringen i kommunen beskrivs och att kommunerna därmed styr avfallshanteringen på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Kommunerna föreslås lämna avfallshanteringsföreskrifterna till kännedom till landskapsregeringen.

I 2 mom. föreslås att 88 § i rikets avfallslag om regional samarbetsgrupp inte ska tillämpas på Åland. Om myndighetsordningen enligt 2 § i avfallsblankettlagen skulle följas skulle det vara ÅMHM som tillsatte samarbetsgruppen. Landskapsregeringen anser inte att det skulle vara motiverat att ÅMHM skulle göra det. Det kan finnas behov från tid till annan att tillsätta en samarbetsgrupp, men det är mera motiverat att landskapsregeringen skulle tillsätta en sådan och sammansättningen skulle säkert avvika något från de krav som finns i 88 § rikets avfallslag. Det här förslaget ansluter till gällande bestämmelser i paragrafen där bestämmelserna om regionala avfallsplaner inte ska tillämpas på Åland. Detta undantag tas bort som obehövligt då dessa tas bort i rikets avfallslag.

6 § Miljögranskning. I rikets avfallslag hänvisas i 91 § 2 mom. till miljötillståndspliktig eller registreringspliktig avfallsbehandling som avses i miljöskyddslagen. Den åländska miljöskyddslagen innehåller inte några bestämmelser om registreringspliktig verksamhet utan det är istället miljögranskning som är motsvarigheten. Även för sådan verksamhet inom livsmedelsindustrin som enligt miljöskyddslagen är anmälningspliktig ska det på Åland vara miljögranskning som avses.

Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt. I enlighet med 20 § 2 mom. i självstyrelselagen föreslås därför att datumet för ikraftträdande lämnas öppet för landskapsregeringen att fatta beslut om.

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lag antas.

L A N D S K A P S L A G **om ändring av landskapslagen om tillämpning av rikets** **avfallslag**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 5 § landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag och

fogas till lagen en ny 3b § och till 6 § ett nytt 3 mom. som följer:

3b §

Avvikelser för avfallstransport

Kommunen kan besluta att fastighetsvis avfallstransport enligt 35 § i rikets avfallslag inte ordnas i en del av eller hela kommunen utanför en tätort om kommunen har utrett att målen för återanvändning och återvinning uppfylls genom ett annat system. I så fall ska kommunen lämna en redogörelse till landskapsregeringen om hur återanvändnings- och återvinningsprocenten bedöms utvecklas i kommunen för att nå målen. Med tätort avses ett område som angetts med vägmärket för tätort.

Kommunen får med avvikelse från 37 § i rikets avfallslag besluta att fastighetsvis avfallstransport ordnas i kommunen eller en del av kommunen så att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör även för annat än brännbart avfall.

Landskapsregering får i landskapsförordning ange närmare om vilka uppgifter om organiseringen av kommunens avfallshantering och utvecklingen av den som kommunens redogörelse enligt 1 mom. ska innehålla.

5 §

Kommunala avfallshanteringsföreskrifter

Kommunerna ska utfärda kommunala avfallshanteringsföreskrifter enligt 91 § i rikets avfallslag och lämna dessa till kännedom till landskapsregeringen.

Med avvikelse från rikets avfallslag ska inte bestämmelserna om regional samarbetsgrupp i 88 § i rikets avfallslag tillämpas.

6 §

Miljögranskning

Med registreringspliktig avfallshantering och verksamhet som enligt miljöskyddslagen är anmälningspliktig avses på Åland motsvarande verksamheter som är miljögranskningspliktiga.

_____

Denna lag träder i kraft

_____

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister

Utkast till förordning

LANDSKAPSFÖRORDNING om ändring av landskapsförordningen om avfall

Med stöd av 3 b § landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag **fogas** till landskapsförordningen (2018:90) om avfall en ny 8a § som följer:

8a §

Redogörelse till landskapsregeringen

I de fall kommunen med stöd av 3b § avfallslagen beslutar att fastighetsvis avfallstransport inte ska ordnas i en del av eller hela kommunen ska kommunens redogörelse till landskapsregeringen om återanvändnings- och återvinningsprocenten i kommunen innehålla en beskrivning av de insamlade avfallsmängderna i kommunen uppdelade på de fraktioner som samlas in i kommunen. Redogörelsen ska även innehålla en beskrivning av varför kommunens system är minst lika bra som fastighetsvis avfallstransport.

Redogörelsen ska lämnas direkt efter kommunens beslut eller om avvikelser redan tillämpas senast XX.XX.202X (sex månader efter ikraftträdandet av denna förordning). En uppdaterad redogörelse ska därefter lämnas årligen.

Denna förordning träder i kraft

Parallelltexter

- Parallelltexter till landskapsregeringens lagförslag nr xx/2020-2021